

PROLÓGUS. FIATALOK FELKÉSZÍTÉSE A RENDVÉDELEMRE

Mindenek előtt szeretnék gratulálni a helyi kollégáknak, hogy a „pécsi határőr hagyományok” szellemében ez évben is megszervezték őszi konferenciájukat.

A konferencia témaválasztásának jelentőségét, fontosságát, az oktatás és nevelés szerepét, mindennapos munkavégzésünk minőségét meghatározó erejét, nem szükséges külön kiemelni. A belügyi rendészeti oktatás már befejezte a maga „kis rendszerváltását”.

2003-ra megszűnt a hivatásos állomány létszámihiánya, és ezzel párhuzamosan megteremtődtek a „mennyiségi” képzésről a „minőségi” képzésre történő átállás feltételei. A rendelkezésre álló erőforrásokat fokozatosan át kell csoportosítani a jövőbeni rendőreinek, határrendészeinek a minőségi jegyek alapján történő kiválasztására, oktatására, és ami talán még fontosabb nevelésére.

Több éve tart, kisebb-nagyobb megtorpanásokkal tarkítva, az a szakmai kutató-fejlesztő munka, melynek célja a területi feladatkörök eredményes ellátásához szükséges kompetenciák meghatározása. Ennek végső célja, hogy megválaszolhassuk az olyan kérdéseket mint

- milyen rendőröket, határrendészeket, katasztrófavédelmi munkatársakat kívánunk rendszerbe állítani?
- mely készségeket, képességeket kell megkövetelnünk és fejlesztenünk, míg végül mely sztereotípiák, rossz beidegződések, káros vagy nem kívánatos attitűdök ellen kell fellépniük?
- közösségi, együttműködő, preventív szemléletű, szolgáltató típusú rendészetet akarunk, vagy a hivatásos állomány minden tagja, önmagában személyesítse meg az állami erőszak-monopóliumot, a represszívítást, sugározza a „zéró toleranciát”?
- melyek legyenek a vezető kompetenciák és ezeket milyen szervezési, képzési, előmeneteli és elismerési technikákkal juttassuk érvényre?

Engedjessék meg nekem egy hosszabb idézet, Haller József, „Miért agresszív az ember” című művéből. Az idézet maga is egy idézettel kezdődik Homérosz Iliászából.

*Édesanyám, az ezüzlábú Thetisz, isteni asszony,
mondta, hogy engem kettős végzete vár a halálnak.
Ha a trójai vár körül itt maradok verekedve,
elvész visszautam, de sosem hervadhat hírem:
ámde ha megtérek szeretett földjére hazámnak,
elvész nagy hírem, hanem éltem hosszúra nyúlik,
és gyorsan nem is ér el végzete már halálnak.*

A szerző így értékeli és kommentálja az idézetet: „Akhilleusznak a háború és a béke között kellett választania, és ő a háborúra tette le a voksát. Az eposzban oly magától értetődően kapcsolódik össze a béke és a dicstelenség, hogy fel sem merül bennünk (legalább is első olvasatra), hogy békés ember is szerezhessen dicsőséget. Akhilleuszt persze nem agresszívnek, hanem hősnak tekintette eddig mindenki, és ezt ma is így érezzük. Ennek ellenére az agresszió máig megőrzött valamit eposzi vonzerejéből. Bármennyire csodáljuk azonban Akhilleuszt (d'Artagnant, Rambót, stb.) nem szeretnénk, ha agresszióját rajtunk töltené ki. Az emberi történelem folyamán az agresszió nemcsak megengedett, hanem szinte kötelező volt. (...) Az agresszió volt (van?) egy több ezer éves kultusza és kultúrája, amely nemhogy megbélyegezte volna, hanem az egyik legfontosabb emberi értéknek tekintette az agresszivitást (persze nem ezen a néven).”

Európában a II. Világháború szörnyűségei óta már két nemzedék nőtt fel békében, de szerte a világon egy nagyon mélyen ható demokratizálódási folyamat figyelhető meg. Ebben a folyamatban az agresszió már nem pozitív társadalmi modell, sőt olyan magatartássá vált, amely ellen küzdeni kell. Ugyanakkor a világ egyes részein felerősödött a fundamentalista demonstratív típusú agresszió, amely terrorizmusban manifesztálódik.

Vajon ezek a folyamatok hogyan rajzolják át a mi vonatkozásunkban az állami erőszak-monopólium képviselőiről eddig kialakult képet? Vajon végleges folyamatnak tekinthető-e az agresszió történelmi és evolúciós hanyatlása? Nem válik-e gyengévé és támadhatóvá az a demokratikus közösség, amely lemond az agresszivitásról? Egyáltalán: kizárólag negatív tartalmú és töltésű fogalom-e az agresszivitás? Vajon a legitim erőszakot képviselő rendvédelmi szervek megőrzik-e potenciális elrettentő és represszív erejüket, ha tagjaikat békéssé képezzük? Milyen kompetenciákat és milyen tulajdonság halmazokat, és milyen mértékben érint a kívánatos arány? Vajon nem kell-e megőriznünk az agresszió (bűnözés) elleni harchoz szükséges, egészséges mértékű agresszivitásunkat?

Mielőtt az a benyomása támadna bárkinek, hogy egy agresszióról szóló konferencián vesz rész, sietek megnyugtatni Önöket, hogy ez nem így van.

Az utánpótlás kiválasztásánál és a képzés során természetesen sokkal színesebb a kompetencia paletta, és az agresszió csak egy – és nem is az első – a sok mért tulajdonság között. Hogy rövid bevezetőmben mégis ezt emeltem ki,

annak elsősorban az az oka, hogy Deák Péter tanár úr terrorizmussal foglalkozó nyitó előadását, hangulatilag megalapozva jelenthessem be. Remélem, hogy a konferencián tervezett előadások megnyugtató választ adnak majd arra a társadalom egésze által jogosan megfogalmazható alapkérdésre: vajon mit tesznek, és megtesznek-e minden megtehetőt a rendészeti oktatásért felelős igazgatási és oktatási szervek azért, hogy a jövő időszak rendészeti szakemberei, a XXI. század valós kihívásaira válaszolni képes tudással és jellemmel felvértezve szolgálhassanak és védhessenek.